

UDK 347.7

Rad radnika u dane blagdana i druge neradne dane

Božo Prelević, dipl. iur.

Propisi.hr

Temeljna obveza poslodavca u slučaju rada radnika u dane blagdana jest obveza isplate povećane plaće. Osim toga dani blagdana se odražavaju i na druga prava radnika, kao što je pravo na godišnji odmor. Autor u članku analizira odredbe Zakona o radu i granskih kolektivnih ugovora koje uređuju ova prava radnika i obveze poslodavca, uz prikaz mišljenja upravnih tijela i sudsku praksu, sa primjerima uređenja odredbi o povećanoj plaći u ugovoru o radu.

1. Uvod

Zakon o radu¹ (u nastavku teksta: Zakon) u nekoliko svojih odredbi uređuje posebna prava radnika u vezi s radom u dane blagdana. U prvom redu se radi o zakonskim odredbama o pravu na povećanu plaću za rad u dane blagdana i pravu radnika da se dani blagdana ne uračunavaju u godišnji odmor. Osim odredbi Zakona, posebna pravila, posebno kada se radi o pravu na povećanu plaću za rad u dane blagdana, sadrže i drugi izvori radnog prava, kao što su kolektivni ugovori, pravilnici o radu, ali i ugovori o radu.

Zapravo se najčešće upravo u ugovorima o radu uređuje postotak uvećanja plaće za rad u dane blagdana, kako je to i određeno u čl. 15. Zakona. Dani blagdana i drugi neradni dani u Republici Hrvatskoj uređeni su posebnim, nedavno donesenim novim Zakonom o blagdanima, neradnim danima i spomendanima u Republici Hrvatskoj² (u nastavku teksta: Zakon o blagdanima), koji je stupa na snagu 1. siječnja 2020. U nastavku članka najprije ćemo se upoznati upravo sa odredbama novog Zakona o blagdanima kojim je određeno koji su dani blagdana u RH.

2. Blagdani, spomendani i neradni dani određeni posebnim zakonom

2.1. Blagdani i neradni dani u RH

Sukladno Zakonu o blagdanima, blagdani i neradni dani u RH su:

- 1. siječnja – Nova godina;
- 6. siječnja – Bogojavljenje ili Sveta tri kralja;
- Uskrs i Uskrсни ponedjeljak;
- Tijelovo;

1 Nar. nov., br. 93/14, 127/17 i 98/19.

2 Nar. nov., br. 110/19 od 15. studenog 2019.

- 1. svibnja – Praznik rada;
- 30. svibnja – Dan državnosti;
- 22. lipnja – Dan antifašističke borbe;
- 5. kolovoza – Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja;
- 15. kolovoza – Velika Gospa;
- 1. studenoga – Svi sveti;
- 18. studenoga – Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje;
- 25. prosinca – Božić;
- 26. prosinca, prvi dan po Božiću, Sveti Stjepan.

ističemo...

Treba posebno istaknuti kako su dani blagdana određeni Zakonom o blagdanima neradni dani za sve radnike i građane u RH, bez obzira na njihovu nacionalnu, ili vjersku pripadnost.

Danom stupanja na snagu novog Zakona o blagdanima 1. siječnja 2020. prestaje važiti još uvijek važeći Zakon o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj³.

2.1.1. Pravo pripadnika pojedinih vjeroispovijesti u RH na neradni dan

U dane vjerskih blagdana pripadnici pojedinih vjeroispovijesti u RH imaju pravo na neradni dan, i to⁴:

- kršćani koji slave blagdan Božića na dan 7. siječnja toga dana;

3 Nar. nov., br. 33/96., 96/01., 13/02., 136/02., 112/05., 59/06., 55/08., 74/11. i 130/11.

4 Čl. 3. Zakona o blagdanima.

- kršćani koji slave blagdan Uskrsa prema julijanskom kalendaru na dan Uskrasnog ponedjeljka;
- pripadnici islamske vjeroispovijesti koji slave blagdane Ramazanski bajram i Kurban-bajram jedan dan prema svom izboru za svaki od tih blagdana;
- pripadnici židovske vjeroispovijesti koji slave blagdane Jom kipur i Roš hašanu jedan dan prema svom izboru za svaki od tih blagdana.

Iz navedenog proizlazi kako pripadnici pojedinih vjeroispovijesti koji slave navedene blagdane, imaju pravo:

- na neradni dan u navedene dane određene u čl. 3. Zakona o blagdanima i;
- pravo na neradni dan u blagdane određene u čl. 1. Zakona o blagdanima koji vrijede za sve radnike i građane u RH, bez obzira na njihovu nacionalnu, ili vjersku pripadnost.

2.1.2. Blagdan i neradni dan koji pada u nedjelju

U praksi se često postavlja pitanje može li se slobodni dan blagdana koji pada u nedjelju, blagdan, odnosno neradni prenijeti u idući dan.

ističemo...

Zakonom o blagdanima je određeno kako u slučaju da je jedan od dana blagdana, ili dana vjerskih blagdana pojedinih vjeroispovijesti koji je sukladno Zakonu o blagdanima određen kao neradni dan nedjelja, blagdan, odnosno neradni dan, taj se neradni dan ne prenosi se u idući dan⁵.

2.1.3. Pravo na naknadu plaće u dane blagdana i vjerskih blagdana pojedinih vjeroispovijesti

Zaposleni u RH u dane blagdana iz čl. 1. Zakona o blagdanima i dane vjerskih blagdana pojedinih vjeroispovijesti iz čl. 3. Zakona o blagdanima imaju pravo na naknadu plaće.

2.1.4. Obveza rada u dane blagdana u RH

Sukladno čl. 6. Zakona o blagdanima, Vlada RH može odrediti koja su državna i druga javna tijela te druge pravne i fizičke osobe dužne raditi u dane blagdana u RH.

2.2. Spomendani u RH

Spomendani u RH su određeni u čl. 2. Zakona o blagdanima i nisu neradni dani. Spomendani u RH su:

- 9. siječnja – Dan sjedinjenja Međimurja s maticom zemljom Hrvatskom;
- 15. siječnja – Dan međunarodnoga priznanja RH i Dan mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja;
- 15. ožujka – Dan osnivanja Narodne zaštite;
- 30. travnja – Dan pogibije Zrinskog i Frankopana;
- 9. svibnja – Dan Europe i Dan pobjede nad fašizmom;
- subota, ili nedjelja najbliža 15. svibnju – Dan spomena na hrvatske žrtve u borbi za slobodu i nezavisnost;
- 25. lipnja – Dan neovisnosti;
- 23. kolovoza – Europski dan sjećanja na žrtve totalitarnih i autoritarnih režima – nacizma, fašizma i komunizma;
- 30. kolovoza – Dan sjećanja na nestale osobe u Domovinskom ratu;

5 Čl. 4. Zakona o blagdanima.

- 25. rujna – Dan donošenja Odluke o sjedinjenju Istre, Rijeke, Zadra i otoka s maticom zemljom Hrvatskom;
- 8. listopada – Dan Hrvatskoga sabora.

Način obilježavanja spomendana određen je Zakonom.

3. Prava radnika u vezi rada u dane blagdana sukladno Zakonu

Zakonske odredbe o pravima radnika u vezi rada u dane blagdana su relativno šture. Odredbe Zakona ograničene su zapravo na određivanje obveze poslodavcu da isplati radniku koji radi u dane blagdana povećanu plaću, na pravilo da se blagdani ne uračunavaju u dane godišnjih odmora te na obvezu određivanja dana blagdana u kojima radnik koji je upućen na rad u inozemstvo ima pravo ne raditi uz naknadu plaće.

3.1. Pravo radnika na povećanu plaću za rad u dane blagdana

Svakako najvažnije pravo za radnika kada se radi o radu u dane blagdana jest pravo na povećanu plaću. To znači kako je ujedno i najvažnija obveza poslodavca u slučaju rada radnika u dane blagdana, obveza na isplatu povećane plaće.

ističemo...

Zakonom je određeno kako radnik za otežane uvjete rada, prekovremeni i noćni rad te za rad nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi, ima pravo na povećanu plaću⁶.

Zakon, međutim, ne određuje iznos, ili postotak uvećanja plaće nego prepušta da se to uredi u drugim izvorima radnog prava.

3.1.1. Određivanje dodataka na plaću u ugovoru o radu

Kada razmatramo pravo radnika na povećanu plaću za rad u dane blagdana, moramo ovo pravo razmotriti u povezanosti sa odredbom čl. 15. Zakona, kojim je uređen obvezan sadržaj pisanog ugovora o radu.

ističemo...

Između ostalog, Zakonom je određeno kako ugovor o radu mora sadržavati podatke o osnovnoj plaći, **dodacima na plaću**, te razdobljima isplate primanja na koja radnik ima pravo⁷.

To znači kako ugovorom o radu mora biti određen postotak uvećanja plaće za rad blagdanom, osim ako se u ugovoru o radu ne upućuje na drugi izvor radnog prava u kojem su uređeni dodaci na plaću.

6 Čl. 94. Zakona.

7 Čl. 15. st. 1. t. 8. Zakona.

Primjer – odredba ugovora o radu o plaći i dodacima na plaću

„Članak _.

Poslodavac se Radniku za obavljene rad iz članka 1. ovog Ugovora u punom radnom vremenu i uz ostvareni normalni radni učinak, obvezuje isplatiti plaću jedanput mjesečno i to najkasnije do 28. (slovima: dvadesetosmog) u mjesecu za prethodni mjesec. Mjesečna osnovna plaća Radnika za obavljene rad u punom radnom vremenu iznosi 18.000,00 (slovima: osamnaeststisuća) kuna.

Radnik ima pravo na uvećanje plaće iz stavka 2. ovog članka:

- za rad noću 30%;
- za prekovremeni rad 50%;
- za rad nedjeljom 35%;
- za rad na dane blagdane 50%;
- za rad na uskrš 50%.

U slučaju da je prisutno više uvjeta istovremeno, dodaci iz stavka 3. se kumuliraju“.

Kako smo naveli, Zakonom je predviđeno kako se, između ostalog, umjesto podatka o iz čl. 15. st. 1. t. 8. Zakona o osnovnoj plaći, **dodacima na plaću**, te razdobljima isplate primanja na koja radnik ima pravo, u ugovoru o radu može uputiti na odgovarajući zakon, drugi propis, kolektivni ugovor, ili pravilnik o radu koji uređuje ta pitanja.

Primjer – odredba ugovora o radu o plaći i dodacima na plaću – upućivanje na drugi izvor radnog prava

„Članak _.

Poslodavac se Radniku za obavljene rad iz članka 1. ovog Ugovora u punom radnom vremenu i uz ostvareni normalni radni učinak, obvezuje isplatiti plaću jedanput mjesečno i to najkasnije do 28. (slovima: dvadesetosmog) u mjesecu za prethodni mjesec. Poslodavac i Radnik suglasno utvrđuju mjesečnu osnovnu plaća Radnika za obavljene rad u punom radnom vremenu u visini određenoj propisom o minimalnoj plaći koji se primjenjuje u Republici Hrvatskoj.

Radnik ima pravo na uvećanje plaće iz stavka 2. ovog članka u postotku utvrđenom Pravilnikom o radu Poslodavca (ili: Kolektivnim ugovorom koji obvezuje Poslodavca)“.

Dodaci na plaću iskazuju se u ugovoru o radu, pravilniku o radu, ili kolektivnom ugovoru u postotku.

Sudska praksa – Odluka Županijskog suda u Rijeci, br. Gžr 71/2016-2

„... Također, protivno žalbenim navodima, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da tužiteljci (radnici) pripada pravo na uvećanje plaće za rad blagdanom i neradnim danom za 150% odnosno da joj pripada plaća od ukupno 250% uz eventualna uvećanja od 10% odnosno 40% za rad u drugoj smjeni odnosno noću. Naime... plaću radnika čini osnovna plaća i dodaci na osnovnu plaću, s time da je dodatak na osnovnu plaću, između ostalog, uvećanje plaće.

Prema odredbi... za rad u dane blagdane i neradne dane utvrđene Zakonom o blagdanima te za rad na Uskrš radnik ima pravo na plaću uvećanu za 150%, te dodatnih 10% ako radi u smjenskom radu u drugoj smjeni odnosno dodatnih 40% ako radi noću. Dakle, sukladno navedenim odredbama tužiteljci za rad na dane

blagdane i neradne dane odnosno Uskrš pripada uvećanje za 150% na osnovnu plaću tj. ukupno 250% uz eventualno uvećanje za daljnjih 10% odnosno 40% za rad u drugoj smjeni odnosno noću, kako je to pravilno zaključio prvostupanjski sud“.

3.2. Pravo na naknadu plaće

Zakonom je određeno kako za razdoblja u kojima ne radi zbog opravdanih razloga određenih zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, radnik ima pravo na naknadu plaće⁸. Ova razdoblja, za koje se naknada isplaćuje na teret poslodavca, određuju se zakonom, uključujući i Zakon o blagdanima, drugim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu. U slučaju da Zakonom, ili drugim zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drukčije određeno, radnik ima pravo na naknadu plaće u visini prosječne plaće koja mu je isplaćena u prethodna tri mjeseca⁹.

Mišljenje Ministarstva rada i mirovinskog sustava, Klasa: 110-01/15-01/286, Urbroj: 524-03-01-01/4-15-2 od 14. prosinca 2015.:

“ Uzimajući u obzir blagdane kroz cijelu godinu, moguće je da neki blagdani padnu na dane radnikovog tjednog odmora, a dio blagdane padne na radnikove radne dane. Ako radnik u dane blagdane i neradnih dana određenih zakonom ne radi jer nije inače trebao raditi (radnik prema rasporedu radnog vremena toga dana nije trebao raditi), u tom slučaju ne ostvaruje pravo na naknadu plaće. Ukoliko je radnik na navedene dane prema uobičajenom rasporedu radnog vremena trebao raditi i primiti plaću, ali ne radi zbog toga što je blagdan ili neradni dan utvrđen zakonom, tada ostvaruje pravo na naknadu plaće.

Kada blagdan pada u dan kada bi radnik trebao raditi i zaista radi navedenog dana, ima sukladno čl. 94. Zakona i pravo na povećanu plaću za rad blagdanom. Zakon ne utvrđuje visinu povećanja plaće, već se povećanje iste za rad na dane blagdane utvrđuje kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu. Dakle, radnik ne ostvaruje pravo na naknadu plaće u slučaju kada prema uobičajenom rasporedu radnog vremena nije ni trebao raditi u dane blagdane i neradnih dana.

Ti dani ubrajaju se u njegov tjedni odmor. Poslodavac je za sve radnike dužan voditi evidenciju radnog vremena u koju unosi sve stvarno odrađene sate, uključujući i podatke o satima rada u dane blagdane i satima prekovremenog rada.

U evidenciju se unose i sati u dane blagdane u kojima radnik ne radi, a po redovitom rasporedu bi trebao raditi pa za iste ostvaruje pravo na naknadu plaće. Mjesečni fond sati ovisi o rasporedu radnog vremena svakog pojedinog radnika te ne mora biti isti za sve radnike jer određeni radnici mogu raditi u nejednako rasporedu radnog vremena ili u preraspodjeli“.

8 Čl. 95. st. 1. Zakona.

9 Čl. 95. st. 5. Zakona.

Mišljenje MRMS Klasa: 110-01/19-01/26, Urbroj: 524-03-01-01/5-19-2 od 19. ožujka 2019.:

„Blagdani i neradni dani propisani Zakonom o blagdanima dani su u koje radnici ne rade, odnosno oslobođeni su obveze rada s pravom na naknadu plaće. Od općeg pravila da se u te dane ne radi postoje izuzeci, kada priroda posla zahtijeva da određeni radnici rade i u te dane za koje, sukladno odredbi čl. 94. Zakona, ostvaruju pravo na povećanu plaću. Slijedom navedenog, moguće su tri situacije.

Radnik ostvaruje pravo na naknadu plaće samo za dane u koje bi inače trebao raditi i primiti plaću, a ne radi zbog toga jer je blagdan ili neradni dan utvrđen zakonom. Kada blagdan „pada“ u dan kada bi radnik trebao raditi i doista radi navedenog dana, ima sukladno čl. 94. Zakona pravo na povećanu plaću za rad blagdanom. Zakon ne propisuje iznos povećanja plaće za rad blagdanom ili nedjeljom, već to može biti propisano kolektivnim ugovorima ili pravilnikom o radu. Ako radnik u dane blagdana ne radi jer nije inače trebao raditi, ne ostvaruje pravo na naknadu plaće“.

Mišljenje MRMS od 18. listopada 2019.¹⁰:

„Zakonom o blagdanima utvrđeni su dani blagdana u koje se ne radi, s time da je u čl. 5. određeno da u te dane radnici imaju pravo na naknadu plaće. Radnik slijedom odredbi ovoga Zakona ostvaruje pravo na naknadu plaće za dane u koje bi inače trebao raditi i primiti plaću, a ne radi zbog toga što je blagdan ili neradni dan utvrđen Zakonom. Kada blagdan pada u dan kada bi radnik po rasporedu rada trebao raditi i zaista radi navedenog dana, ima sukladno čl. 94. Zakona pravo na povećanu plaću za rad blagdanom.

Zakon ne utvrđuje visinu povećanja plaće, već se povećanje iste za rad na dane blagdana utvrđuje kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu. Dakle, ako radnik u dane blagdana ne radi zbog toga što je blagdan, ostvaruje pravo na naknadu plaće.

Ako radnik u dane blagdana ne radi jer nije inače trebao raditi (npr. kod preraspodjele radnog vremena, gdje blagdan pada u slobodan dan), ne ostvaruje prethodno navedeno pravo na naknadu plaće. Ako je radnik po svom rasporedu trebao raditi i radi na dan blagdana, ostvaruje pravo na povećanu plaću za rad blagdanom“.

3.3. Blagdani i dani godišnjeg odmora

U praksi se ponekad postavlja i pitanje mogu li se blagdani uračunavati u dane godišnjeg odmora.

ističemo...

Zakonom je određeno se blagdani i neradni dani određeni zakonom, razdoblje privremene nesposobnosti za rad koje je utvrdio ovlašteni liječnik, te dani plaćenog dopusta, ne uračunavaju u trajanje godišnjeg odmora¹¹.

Iznimno od navedenog, ako bi po rasporedu radnog vremena radnik na dan blagdana ili neradnog dana određenog zakonom trebao raditi, a toga dana na svoj zahtjev koristi godišnji odmor, u trajanje godišnjeg odmora uračunava se i taj dan¹².

10 <http://uznr.mrms.hr/smjenski-rad-blagdani-i-slobodan-dan/>

11 Čl. 79. st. 2. Zakona.

12 Čl. 79. st. 3. Zakona.

3.4. Blagdani u ugovoru o radu u slučaju upućivanja radnika u inozemstvo

Podsjećamo kako je odredba o neradnim danima i blagdanima u koje radnik ima pravo ne raditi uz naknadu plaće, obavezan dio sadržaja ugovora o radu u slučaju upućivanja radnika u inozemstvo¹³. Umjesto navođenja ovog podatka, može se u ugovoru o radu uputiti na odgovarajući zakon, drugi propis, kolektivni ugovor, ili pravilnik o radu koji uređuju ta pitanja¹⁴.

4. Prava radnika u vezi rada u dane blagdana u granskim kolektivnim ugovorima

Osim u odredbama Zakona, prava radnika u vezi rada u dane blagdana sadržana su i u drugim izvorima radnog prava. Među njima posebno ističemo način rješavanja ovih prava u dva granska kolektivna ugovora čija je primjena proširena na sve poslodavce u djelatnostima. Radi se o Kolektivnom ugovoru ugostiteljstva¹⁵ (u nastavku teksta: KU ugostiteljstva) i Kolektivnom ugovoru za graditeljstvo¹⁶ (u nastavku teksta: KU za graditeljstvo).

4.1. Rad u dane blagdana prema KU ugostiteljstva

4.1.1. Pravo na povećanu plaću

Sukladno čl. 32. st. 1. KU ugostiteljstva, radnik koji rasporedom radnog vremena, sukladno potrebama procesa rada u ugostiteljstvu, radi nedjeljom, blagdanom, u noćnom radu i drugim uvjetima, ima pravo **na povećanje osnovne plaće** za sljedeće dodatke:

- za rad u dane blagdana i u neradne dane utvrđene zakonom – 50%;
- za rad nedjeljom – 30%;
- za noćni rad – 30%;
- za rad u drugoj smjeni u slučaju stalnog smjenskog rada – 10%;
- za dvokratni rad – 10%;
- za prekovremeni rad – 50%.

Pravo na uvećanje plaće za navedene dodatke radnik ostvaruje samo za sate rada odrađene u uvjetima utvrđenim navedenom odredbom čl. 32. st. 1. KU ugostiteljstva. Vrijednost sata rada koji služi kao osnovica za obračun dodatka utvrđuje se na način propisan u čl. 29. st. 5. KU ugostiteljstva¹⁷.

U slučaju da se radnik tijekom jednog dana ponove dva ili više osnova iz navedene odredbe čl. 32. st. 1. KU ugostiteljstva po kojima se povećava obračunska osnovica sukladno čl. 32. st. 3. KU ugostiteljstva, tada se svi dodaci kumuliraju za sate rada ostvarene u pojedinim uvjetima.

ističemo...

Iznimno, ako je blagdan ili neradni dan utvrđen zakonom nedjelja, radnik ostvaruje pravo na dodatak za rad na dan blagdana bez kumuliranja dodatka za rad nedjeljom¹⁸.

13 Čl. 18. st. 1. t. 3. Zakona.

14 Čl. 18. st. 2. Zakona.

15 Nar. nov., br. 36/18, 28/19 i 45/19.

16 Nar. nov., br. 115/15 i 26/18.

17 Čl. 32. st. 4. KU ugostiteljstva.

18 Čl. 32. st. 5. KU ugostiteljstva.

4.1.2. Pravo na naknadu plaće

Odredbom čl. 35. st. 1. KU u gostiteljstva je određeno kako radnik, kada ne radi, ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario u normalnim uvjetima rada (osnovna plaća uvećana za dodatak na radni staž), između ostalog i za dane blagdana i neradne dane propisane zakonom, Pri tome se naknada plaće isplaćuje radniku zajedno sa plaćom¹⁹, u novcu²⁰.

4.1.3. Blagdani i dani godišnjeg odmora

Odredbama KU u gostiteljstva određeno je, kao i u odredbama Zakona, kako se u dane godišnjeg odmora ne uračunavaju blagdani i neradni dani određeni zakonom²¹.

4.2. Rad u dane blagdana prema KU za graditeljstvo

4.2.1. Pravo na povećanu plaću

Odredbom čl. 45. st. 1. KU za graditeljstvo je određeno kako je rad nedjeljom ili blagdanom onaj rad koji je u te dane obavljen između 00 i 24 sata. Za rad nedjeljom cijena sata rada radnika povećava se za 30%, a za dan Uskrsa za 50%.

ističemo...

S druge strane, za rad na dane blagdana i u neradne dane utvrđene Zakonom radnik ima pravo na plaću uvećanu 50% i naknadu plaće u visini utvrđenoj u čl. 49. st. 2. KU za graditeljstvo.

4.2.2. Pravo na naknadu plaće

Radnik ima pravo na naknadu plaće u visini njegove prosječne plaće isplaćene za rad u tuzemstvu u prethodna tri mjeseca ili za prethodni mjesec, ako je to za njega povoljnije, za vrijeme kad ne radi, između ostalog, zbog državnih blagdana i neradnih dana utvrđenih zakonom²².

Sukladno čl. 10. Dodatka KU za graditeljstvo, pod naknadama plaće se podrazumijevaju sva davanja bilo koje vrste, koje poslodavac isplaćuje radniku za razdoblja u kojima ne radi zbog opravdanih razloga. Za vrijeme rada u inozemstvu radnik ima pravo na naknadu plaće, između ostalog i za vrijeme dana blagdana. Visina i osnovica za ovu naknadu plaće je plaća koju bi radnik ostvario u tekućoj godini za istovrsne poslove u zemlji, ako prema obvezatnim propisima zemlje rada nije drugačije propisano.

ističemo...

Odredbom čl. 12. Dodatka KU za graditeljstvo je određeno kako za vrijeme blagdana utvrđenih propisima zemlje rada, radniku pripada naknada u visini osnovne plaće utvrđene ugovorom o radu.

4.2.3. Blagdani i dani godišnjeg odmora

Prema KU za graditeljstvo, također se u dane godišnjeg odmora ne uračunavaju blagdani i neradni dani utvrđeni zakonom kao i razdoblje privremene nesposobnosti za rad²³.

4.2.4. Blagdani i rad u inozemstvu

Slično kao i u odredbama Zakona²⁴, odredbama KU za graditeljstvo je predviđeno kako je dio obveznog sadržaja ugovora radu o upućivanju radnika na rad u inozemstvo, odredba o neradnim danima i blagdanima, s time da je moguće upućivanje na drugi akt kojim se uređuje ovo pitanje.

5. Pitanja i odgovori iz prakse

U nastavku dajemo prikaz nekoliko pitanja koja se svakodnevno nameću u praksi, a za koja ponekad nema preciznih rješenja u Zakonu. U nekim slučajevima do odgovora na ova pitanja dolazimo pomoću mišljenja nadležnog ministarstva, a u nekim slučajevima potrebno je povezivati različite odredbe Zakona, kako bi došli do rješenja za problem koji se pojavio u praksi.

5.1. Pravo na povećanu plaću za rad blagdanom na službenom putu

Pitanje: Ima li radnik pravo na povećanu plaću za rad blagdanom kada je na službenom putu?

Odgovor: U slučaju da je radnik stvarno efektivno radio poslove za koje je sklopio ugovor o radu na službenom putu u dane blagdana, ima pravo na povećanu plaću za rad blagdanom, Ako je prije toga u tom radnom tjednu već ostvario puni tjedni fond radnih sati (npr. 40 sati za radnika koji radi u punom radnom vremenu), ima pravo i na povećanu plaću za prekovremeni rad.

5.2. Zamjenski dan tjednog odmora na dan blagdana

Pitanje: Može li se odrediti zamjenski dan tjednog odmora na dan blagdana?

Odgovor: Mišljenje MRMS, Klasa: 110-01/19-01/20 od 8. veljače 2019.

„ Odredbe čl. 75. st. 3. i 4. Zakona određuju da tjedni odmor radnik koristi nedjeljom te u dan koji nedjelji prethodi, odnosno iza nje slijedi. Ako radnik ne može koristiti navedeni odmor u trajanju propisanom stavcima 1. i 2. tog članka, mora mu se za svaki radni tjedan omogućiti korištenje zamjenskog tjednog odmora odmah po okončanju razdoblja koje je proveo na radu, zbog kojeg tjedni odmor nije koristio ili ga je koristio u kraćem trajanju. Slijedom navedenog mišljenja smo da je dopušteno korištenje tjednog odmora u druge dane osim izrijekom „nedjeljom te u dan koji nedjelji prethodi, odnosno iza nje slijedi“, međutim takva pravna mogućnost može se koristiti samo iznimno i to za pojedine radnike kod kojih u konkretnom slučaju ne bi bilo moguće redovito urediti tjedni odmor sukladno čl. 75. st. 3. Zakona“.

19 Čl. 35. st. 3. KU u gostiteljstva.

20 Čl. 35. st. 4. KU u gostiteljstva.

21 Čl. 24. st. 4. KU u gostiteljstva.

22 Čl. 49. st. 2. KU za graditeljstvo.

23 Čl. 30. st. 6. KU za graditeljstvo.

24 Vidjeti pod 3.4.

5.3. Pravo radnika na zamjenski dan tjednog odmora kada taj dan pada na blagdan

Pitanje: Kako postupiti u slučaju kada radnik radi u dan tjednog odmora, a zamjenski dan tjednog odmora sukladno čl. 75. Zakona pada u dan blagdana?

Odgovor: Mišljenje MRMS od 18. listopada 2019.²⁵

„... Uzimajući u obzir da u određenim slučajevima poslodavac nije u mogućnosti organizirati raspored rada radnika na način da svi radnici tjedni odmor koriste u nedjelju, odnosno u subotu ili ponedjeljak, ovu odredbu valja primjenjivati u vezi sa čl. 75. st. 4. Zakona, kojim je propisan zamjenski tjedni odmor, a kojeg je poslodavac radniku dužan omogućiti najkasnije do ostvarivanja prava na slijedeći tjedni odmor. Slijedom navedenog, poslodavac bi pri određivanju tjednog odmora radnika sukladno Zakonu, morao voditi računa da radniku kojem je dan tjednog odmora nedjelja i koji na taj dan mora raditi, kao tjedni odmor ne odredi dan koji je ujedno i blagdan. Izuzetak bi bio slučaj kada je raspored radnog vremena radnika unaprijed određen, na način da umjesto nedjelje, radnik tjedni odmor koristi u subotu ili u ponedjeljak, a tako određen tjedni odmor ujedno bi „pao“ na dan koji je Zakonom o blagdanima određen kao blagdan.

Međutim, navedeno se ne bi odnosilo na određivanje zamjenskog tjednog odmora, u kojem slučaju poslodavac mora voditi računa da ga radniku ne odredi u dane blagdana ili neradnih dana u skladu s posebnim propisom. Činjenica što je jedan dan u tjednu blagdan, ne utječe na radnikovo pravo na njegov tjedni odmor, bez obzira da li je u dan blagdana trebao raditi ili nije“.

5.4. Evidencija radnog vremena i rad blagdanom

Pitanje: Kako u evidenciji radnog vremena evidentirati dane kada pripadnici pojedinih vjeroispovjesti u RH sukladno Zakonu o blagdanima u dane vjerskih blagdana imaju pravo na neradni dan?

Odgovor: Mišljenje MRMS od 18. listopada 2019.²⁶

„Zakonom o blagdanima utvrđeni su dani blagdana, spomen-dana i neradnih dana u RH. Evidenciju o radnicima i o radnom vremenu, poslodavac je obavezan voditi sukladno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima²⁷ (u nastavku teksta: Pravilnik), pri čemu kao vrijeme radnikove nenazočnosti na radu evidentira podatak o blagdanu i neradnom danu koji su kao takvi utvrđeni posebnim propisom (čl. 8. st. 1. podstavak 9. Pravilnika).

Sukladno čl. 3. Zakona o blagdanima, građani RH koji Božić slave na dan 7. siječnja u taj dan, islamske vjeroispovjedi u dane Ramazanskog bajrama i Kurban bajrama, te židovske vjeroispovjedi u dane Roš Hašane i Jom Kipura, imaju pravo ne raditi, a poslodavac taj dan u evidenciji radnog vremena evidentira kao neradni dan. U dane blagdana i neradnih dana, radnici ostvaruju pravo na naknadu plaće“.

5.5. Pravo radnika pojedinih vjeroispovjesti u RH na neradni dan u dane vjerskih blagdana

Pitanje: Kako poslodavac može saznati da je njegov radnik pripadnik pojedine vjeroispovjesti u RH koji ima pravo na neradni dan u dane vjerskih blagdana sukladno čl. 3. Zakona o blagdanima?

Odgovor: Pripadnik pojedine vjeroispovjesti u RH ima pravo na neradni dan u dane vjerskih blagdana sukladno čl. 3. Zakona o blagdanima i pravo na plaćeni neradni dan kao i svi drugi radnici u dane blagdana iz čl. 1. Zakona o blagdanima. Radnik pojedine vjeroispovjesti u RH morao bi obavijestiti poslodavca o tome da je pripadnik pojedine druge vjeroispovjesti iz čl. 3. Zakona o blagdanima, kako bi ostvario svoje pravo na slobodne dane.

Poslodavac nikako ne smije samostalno, temeljem njegove subjektivne procjene, donositi zaključak o vjeroispovjesti pojedinog radnika. Prilikom obrade podataka o vjeroispovjesti radnika, poslodavac je dužan postupati sukladno čl. 29. Zakona, čl. 9. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ²⁸ te čl. 1. st. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije²⁹ kojim se, između ostalog, osigurava zaštita od diskriminacije na osnovi vjere.

6. Zaključak

Zakonom je određeno kako u slučaju rada u dane blagdana radnik ima pravo na povećanu plaću. Međutim, Zakon ne određuje visinu, ili postotak povećanja plaće za rad u dane blagdana nego se to mora odrediti u drugim izvorima prava. U praksi poslodavci koje ne obvezuje kolektivni ugovor i nemaju pravilnik o radu, najčešće rade grešku i propuštaju u ugovorima o radu odrediti ovaj postotak uvećanja plaće za rad blagdanom.

Na ovaj način poslodavci postupaju suprotno odredbama čl. 15. Zakona koji propisuje obavezan sadržaj ugovora o radu. Za dane blagdana kada ne radi, a trebao je raditi da se ne radi o blagdanu, radnik ima pravo na naknadu plaće. Pravo na povećanje plaće ni na naknadu plaće neće imati radnik koji prema rasporedu radnog vremena nije ni trebao raditi u dane blagdana.

Literatura:

- 1) Zakon o radu (Nar. nov., br. 93/14, 127/17 i 98/19), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 2) Zakon o blagdanima, neradnim danima i spomendanima u Republici Hrvatskoj (Nar. nov., br. 110/19) – www.propisi.hr;
- 3) Kolektivni ugovor ugostiteljstva (Nar. nov., br. 36/18, 28/19 i 45/19), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 4) Kolektivni ugovor za graditeljstvo (Nar. nov., br. 115/15 i 26/18), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 5) Zakon o suzbijanju diskriminacije (Nar. nov., br. 85/08 i 112/12), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 6) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (SL L 119, 4.5.2016);
- 7) Zakon o blagdanima, neradnim danima i spomendanima u Republici Hrvatskoj (Nar. nov., br. 33/96., 96/01., 13/02., 136/02., 112/05., 59/06., 55/08., 74/11. i 130/11), pročišćeni tekst – www.propisi.hr

²⁵ <http://uznr.mrms.hr/smjenski-rad-blagdani-i-slobodan-dan/>

²⁶ <http://uznr.mrms.hr/evidencija-radnog-vremena-i-blagdani/>

²⁷ Nar. nov., br. 73/17 od 26. srpnja 2017.

²⁸ SL L 119, 4.5.2016.

²⁹ Nar. nov., br. 85/08 i 112/12.